



COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.8.2012
COM(2012) 443 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**Posibile impacturi ale viitoarei liberalizări a regimului de vize cu Republica Moldova în
materie de migrație și de securitate în Uniunea Europeană**

Evaluare preliminară

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Posibile impacturi ale viitoarei liberalizări a regimului de vize cu Republica Moldova în materie de migrație și de securitate în Uniunea Europeană

Evaluare preliminară

1 - INTRODUCERE

1.1. Context

La 24 ianuarie 2011, Comisia a prezentat autorităților din Republica Moldova Planul de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize (PALRV). Comisia a prezentat Parlamentului European și Consiliului rapoarte periodice cu privire la punerea în aplicare a PALRV. Un prim raport privind progresele înregistrate a fost prezentat la 16 septembrie 2011¹ și un al doilea raport la 9 februarie 2012². Comisia a adoptat, la 22 iunie 2012³, un raport către Parlamentul European și Consiliu privind punerea în aplicare de către Republica Moldova a Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize.

Conform metodologiei PALRV, Comisia a fost invitată, de asemenea, să furnizeze „o evaluare mai amplă a posibilelor impacturi în materie de migrație și de securitate ale viitoarei liberalizări a regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova care călătoresc în UE”.

1.2. Metodologie

Pentru a pregăti această evaluare, Comisia a implicat agențiile relevante ale UE și părțile interesate ale căror contribuții au fost considerate necesare, și anume Europol, Misiunea UE de asistență la frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM), Frontex și Institutul Universitar European - Centrul pentru politici în domeniul migrației (IUE). La 12 octombrie 2011, Comisia a organizat o reuniune cu participarea acestor organisme. În ianuarie 2012, Europol⁴, EUBAM⁵, Frontex⁶ și IUE⁷ și-au prezentat evaluările privind posibilele impacturi în materie de migrație și/sau de securitate ale viitoarei liberalizări a regimului de vize.

La reuniunea înalților funcționari din 7 octombrie 2011, Republicii Moldova i s-a solicitat, de asemenea, o contribuție, care a fost primită în ianuarie 2012. Aspectele au fost ulterior discutate la reuniunea înalților funcționari din 27 februarie 2012, după această dată

¹ A se vedea SEC(2011) 1075 final.

² A se vedea SWD(2012) 12 final.

³ A se vedea COM(2012) 348 final.

⁴ Constatările prezentate de agenția Europol se bazează pe informațiile pe care agenția le-a avut la dispoziție. Contribuția nu reprezintă o evaluare exhaustivă a amenințării pe care o reprezintă criminalitatea organizată din Republica Moldova.

⁵ Contribuția EUBAM s-a axat pe analiza situației la frontiera comună între Republica Moldova și Ucraina.

⁶ Analiza de risc adaptată efectuată de Frontex se bazează pe modelul comun de analiză integrată a riscurilor. Datele au fost colectate prin intermediul rețelei Frontex de analiză a riscurilor (FRAN) și a rețelei Frontex de analiză a riscurilor la frontierele estice (EBRAN). În plus, s-au folosit propriile rapoarte ale Frontex și date colectate în timpul operațiunilor comune coordonate de Frontex, date statistice aflate la dispoziția publicului și informații din surse deschise.

⁷ Concluziile IUE se bazează pe date calitative primare și secundare: sondajul Delphi în rândul experților efectuat în decembrie 2011; interviuri calitative cu cetățenii din Republica Moldova care au migrat în Germania, Italia și Polonia, precum și interviuri cu potențiali migranți în Republica Moldova; și o revizuire a cadrului juridic.

primindu-se informații actualizate. La 23 aprilie 2012 s-a organizat o reuniune ulterioară cu agențiile UE relevante și cu părțile interesate, iar în mai și iunie 2012 s-au primit observații și informații suplimentare, pe baza cărora a fost finalizată evaluarea.

În acest context, este important să se sublinieze că seria de contribuții primite nu converg în mod automat, și că, în conformitate cu informațiile actuale și în urma experiențelor din trecut, posibilul impact al liberalizării regimului de vize cu Republica Moldova nu va fi același pentru fiecare stat membru al UE.

Pe baza contribuțiilor primite, prezenta evaluare are ca scop identificarea **principalelor fenomene și a tendințelor-cheie** în materie de **migrație, mobilitate și securitate** în ceea ce privește Republica Moldova și posibilul impactul pe care l-ar avea asupra acestora un regim fără vize. De asemenea, se identifică **măsurile care ar trebui luate în considerare** de către Republica Moldova, precum și, atunci când este cazul, de către Uniunea Europeană și statele sale membre.

Prezenta evaluare reflectă situația din iunie 2012. Constatările prezentate în documentul de față ar trebui să fie actualizate în urma reformelor legislative, de politică și instituționale care urmează să fie puse în aplicare de Republica Moldova în conformitate cu PALRV. Prezenta evaluare reprezintă, prin urmare, o **imagine preliminară** a situației la stadiul actual al punerii în aplicare a PALRV. Se așteaptă ca situația să se modifice și, potențial, să se îmbunătățească substanțial după punerea în aplicare efectivă a PALRV. Comisia va continua să monitorizeze aplicarea progresivă a PALRV și își va prezenta concluziile în contextul rapoartelor periodice adresate Parlamentului European și Consiliului.

2 - REGIMURI JURIDICE RELEVANTE ÎN VIGOARE ÎN PREZENT

2.1. Context

Scopul dialogului dintre UE și Republica Moldova privind vizele este de a pregăti terenul pentru o exonerare de la obligația de a deține viză de scurtă ședere pentru cetățenii moldoveni care călătoresc în spațiul Schengen. O astfel de exonerare va fi reglementată prin Regulamentul (CE) nr. 539/2001 al Consiliului de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonați de această obligație. În acest context, este important să se reamintească faptul că, la 24 mai 2011, Comisia a înaintat o propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 539/2001⁸. Această propunere, care este în prezent discutată în cadrul Parlamentului European și al Consiliului, vizează să instituie un **mecanism de suspendare temporară** a exonerării de obligația de a deține viză pentru o țară terță care figurează pe lista din anexa II la Regulamentul (CE) nr. 539/2001, în cazul unei situații de urgență, atunci când este necesară o reacție promptă pentru soluționarea dificultăților cu care se confruntă unul sau mai multe state membre, și luând în considerare impactul global al situației de urgență asupra Uniunii Europene în ansamblu.

Liberalizarea regimului de vize nu modifică condițiile de intrare și de ședere prevăzute în **Codul Frontierelor Schengen⁹ pentru șederile de scurtă durată și pe cele privind șederile de lungă durată prevăzute în legislațiile naționale**. Liberalizarea regimului de vize nu înseamnă că cetățenii moldoveni vor beneficia de un drept automat de intrare și ședere sau că

⁸ A se vedea COM(2011) 290 final.

⁹ Regulamentul (CE) nr. 562/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (JO L 105, 13.4.2006, p. 1).

nu va mai fi verificată îndeplinirea condițiilor de intrare și de ședere. În special, chiar și după introducerea unui regim fără vize pentru șederile de scurtă durată, cetățenii moldoveni vor trebui să justifice, printre altele, la trecerea frontierelor externe ale statelor membre, prin furnizarea de documente justificative, scopul și condițiile călătoriei, precum și intenția lor de a părăsi teritoriul unui stat membru înainte ca durata maximă de ședere autorizată (90 de zile în decursul unei perioade de 180 de zile) să fi expirat. Cu toate acestea, liberalizarea regimului de vize va reduce durata pregătirii și costurile asociate deplasării în spațiul Schengen.

PALRV indică faptul că exonerarea de obligația de a deține viză ar urma să se aplice numai cetățenilor moldoveni care dețin **pașapoarte biometrice**, prin urmare, riscurile legate de exonerarea de obligația de a deține viză pentru titularii de pașapoarte nebiometrice nu sunt analizate.

2.2. Regimul de vize aplicat de UE în relația cu Republica Moldova

În prezent, cetățenii moldoveni sunt supuși obligației de a deține viză, cu excepția anumitor categorii limitate de persoane, care sunt scutite de această obligație în temeiul Acordului de facilitare a eliberării vizelor sau în temeiul legislației naționale (de exemplu, titularii de pașapoarte diplomatice și de serviciu și membrii echipajelor civile ale aeronavelor). Eliberarea vizelor de scurtă ședere este reglementată de Acordul de facilitare a eliberării vizelor și de Codul de vize.

Acord UE - Republica Moldova de facilitare a eliberării vizelor a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2008. Comitetul mixt de monitorizare a punerii în aplicare a acordului de facilitare a eliberării vizelor a ridicat periodic problema fraudelor legate de documentele justificative. Republica Moldova a raportat că a desemnat puncte de contact în cadrul administrației sale pentru a permite consulatelor statelor membre să verifice rapid autenticitatea anumitor categorii de documente justificative. Cu ocazia celei mai recente reuniuni a Comitetului mixt de facilitare a regimului de vize, care a avut loc la 23 mai 2012, la Chișinău, cu participarea statelor membre ale UE, Comisia a observat înregistrarea unui nivel în general satisfăcător de punere în aplicare a acordului.

În ceea ce privește numărul de **vize de scurtă ședere eliberate de statele Schengen** în Republica Moldova: în 2008, au fost eliberate 28 911 vize de scurtă ședere, în 2009 - 33 820, în 2010 - 45 612 și în 2011 - 49 296. În 2008, au fost respinse 12,1 % din cererile de viză de scurtă ședere, în 2009 - 10,15 %, în 2010 - 11,43 %, și în 2011 - 9,7 %. Aceste niveluri sunt mai mari decât ratele medii mondiale de respingere a cererilor care au fost de 6,68 % (în 2009), 5,79 % (în 2010) și 5,5 % (în 2011).

În ceea ce privește numărul de **vize naționale de scurtă ședere eliberate de Bulgaria, România și Cipru** în Republica Moldova: în 2009, Bulgaria a eliberat 31 657 de vize naționale de scurtă ședere, România - 65 042 și Cipru - 900; în 2010, Bulgaria - 40 898, România - 92 556 și Cipru - 539; în 2011, Bulgaria - 52 209 și România - 50 836. În ceea ce privește Cipru, nu sunt disponibile cifre pentru 2011. În 2009, rata de refuz al vizelor a fost de 7,49 % (Bulgaria), 4,45 % (România) și 1,52 % (Cipru). În 2010, rata de refuz al vizelor a fost de 1,30 % (Bulgaria), 6,89 % (România) și 7,39 % (Cipru). În 2011, rata de refuz al vizelor a fost 0,58 % (Bulgaria) și 7,61% (România). În ceea ce privește Cipru, nu sunt disponibile cifre pentru 2011.

În 2011, în conformitate cu informațiile furnizate de către unele state membre, principalele motive de refuz au fost faptul că justificarea scopului și a condițiilor șederii preconizate nu a fost furnizată sau nu a fost fiabilă și faptul că solicitantii nu au fost în măsură să demonstreze în mod convingător motivația acestora de a reveni pe teritoriul Republicii Moldova.

La 27 iunie 2012 s-a semnat un acord modificat de facilitare a eliberării vizelor între UE și Republica Moldova .

2.3. Acordul de readmisie UE - Republica Moldova și regimul de readmisie aplicat de Republica Moldova

Acordul de readmisie UE - Republica Moldova

Acordul de readmisie UE - Republica Moldova permite returnarea rapidă și facilitată a migranților aflați în situație ilegală, pe bază de reciprocitate și, astfel, contribuie la atenuarea riscului de migrație nereglementară între Republica Moldova și UE. Acordul a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2008. Prin urmare, Republica Moldova a acceptat și pune în aplicare obligații și condiții clare privind readmisia atât a propriilor cetățeni care nu îndeplinesc sau care nu mai îndeplinesc condițiile de intrare sau de ședere pe teritoriul statelor membre ale UE, cât și a cetățenilor țărilor terțe și a apatrizilor care au intrat ilegal și direct pe teritoriul statelor membre după o perioadă de ședere pe teritoriul Republicii Moldova sau după ce au tranzitat acest teritoriu ori care dețin o viză sau un permis de ședere eliberat de Republica Moldova.

Statele membre prezintă rapoarte periodice cu privire la punerea în aplicare în general satisfăcătoare a acordului de readmisie UE - Republica Moldova. Acest lucru este confirmat cu ocazia reuniunilor comitetului mixt de readmisie, în cadrul cărora ambele părți fac schimb de informații privind punerea în aplicare și unde, până în prezent, nu au fost semnalate probleme deosebite. La cea mai recentă reuniune a comitetului mixt privind readmisia, care s-a desfășurat la Chișinău, la 23 mai 2012, cu participarea statelor membre ale UE, Comisia a observat înregistrarea unui nivel satisfăcător de punere în aplicare a acordului.

Republica Moldova a încheiat și protocoale bilaterale de punere în aplicare în cadrul acordului de readmisie UE - Republica Moldova. Au intrat în vigoare protocoale de punere în aplicare cu Austria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Germania, Letonia, Lituania, Malta, România și Slovacia. Au fost finalizate negocierile cu Bulgaria, Italia, Polonia, Țările de Jos (care negociază și în numele Belgiei și Luxemburgului). Sunt în curs negocierile cu Cipru, Portugalia și Spania. În viitor ar putea începe negocieri, în funcție de rezultatul procesului actual de deliberare, cu Finlanda, Irlanda, Suedia și Regatul Unit.

Danemarca și Elveția au încheiat, de asemenea, acorduri de readmisie cu Republica Moldova.

Republica Moldova a obținut rezultate constante în acest domeniu, iar eforturile semnificative depuse în acest sens ar trebui continuate pentru încheierea rapidă a negocierilor în curs cu statele membre.

Regimul de readmisie aplicat de Republica Moldova

În plus față de acordul de readmisie cu UE, Republica Moldova a încheiat deja sau este în curs de negociere a unor acorduri de readmisie cu mai multe țări terțe. Acorduri de readmisie sunt deja în vigoare cu Norvegia, Ucraina și fosta Republică iugoslavă a Macedoniei. Republica Moldova a semnat acorduri de readmisie cu Serbia, Bosnia și Herțegovina și Muntenegru. Sunt în curs de desfășurare negocieri cu Turcia, Ucraina (pentru a înlocui acordul de readmisie din 1997), Albania, Federația Rusă și Azerbaidjan și ar putea începe în curând și cu Libanul. Republica Moldova ar trebui să ia în considerare deschiderea negocierilor pentru încheierea de acorduri de readmisie și cu alte țări de tranzit importante din vecinătatea sa, precum și cu țări de origine a migrației.

2.4. Acordul România - Republica Moldova privind micul trafic de frontieră

Acordul România - Republica Moldova privind micul trafic de frontieră (MTF) a intrat în vigoare în octombrie 2010. În conformitate cu cel de-al doilea raport al Comisiei privind punerea în aplicare și funcționarea regimului specific micului trafic de frontieră instituit prin Regulamentul (CE) nr. 1931/2006¹⁰, acordul România - Republica Moldova privind micul trafic de frontieră respectă pe deplin Regulamentul privind MTF.

2.5. Regimul de vize aplicat de către Republica Moldova

Țările ai căror cetățeni sunt scutiți de obligația de a deține viză pentru a intra pe teritoriul Republicii Moldova, pentru o perioadă de până la 90 de zile, sunt: toate statele membre ale Uniunii Europene, Canada, Sfântul Scaun, Islanda, Japonia, Andorra, Monaco, Liechtenstein, Norvegia, San Marino, Israel, Elveția, SUA, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Kazahstan, Kârgâzstan, Federația Rusă, Tadjikistan, Ucraina și Uzbekistan.

Titularii de pașapoarte diplomatice și de serviciu eliberate de Albania, Brazilia, Bosnia și Herțegovina, Croația, Muntenegru, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Peru, Serbia, Turcia și Vietnam (pentru șederi de până la 90 de zile) și de China, Iran și Turkmenistan (pentru șederi de până la 30 de zile) sunt exonerati de obligația de a solicita viză.

Sunt în curs de desfășurare negocieri privind un posibil regim fără vize cu Chile, Mexic, Serbia și Turcia.

3 - POSIBILE IMPACTURI ÎN MATERIE DE MIGRAȚIE ALE VIITOAREI LIBERALIZĂRI A REGIMULUI DE VIZE

3.1. Situația actuală

Fluxurile de migrație în general

Republica Moldova ocupă unul dintre primele locuri pe lista țărilor dependente de repatrierea de fonduri (locul 4 în clasamentul ponderii fondurilor repatriate în PIB¹¹) și, în consecință, de migrația forței de muncă. Emigrația este percepută ca o opțiune importantă pentru câștigarea existenței.

Principalele destinații ale migranților din Republica Moldova sunt țările CSI (în principal Federația Rusă) și statele membre ale UE. Destinații importante sunt, de asemenea, Turcia, SUA, Canada și Israel. Principalele țări de destinație din UE sunt Italia, Spania, Portugalia, Germania, România, Republica Cehă și Grecia¹².

În conformitate cu datele EUROSTAT, numărul cetățenilor moldoveni înregistrați în statele membre ale UE a crescut în mod continuu, de la 89 033 în 2006 la 190 857 în 2011. Este posibil ca această creștere să fie în mare parte consecința programelor de regularizare din diferitele state membre și a punerii în aplicare a acordului cu Italia din 2011 privind forța de muncă. Din acest motiv, se pare că aceste creșteri progresive ale numărului de migranți nu ar trebui să fie considerate neapărat o indicație a creșterii reale a fluxurilor de migrație din Republica Moldova. Indicatorii privind vizele eliberate, regularitatea fluxurilor de călători, refuzurile intrării, utilizarea de documente false, șederile ilegale și trecerile ilegale ale

¹⁰ A se vedea COM(2011) 47 final.

¹¹ Definiția migranților folosită în Republica Moldova pentru a calcula repatrierea de fonduri este destul de cuprinzătoare – include șederile de 6 luni sau mai mult, în timp ce majoritatea țărilor se raportează la șederi de cel puțin 12 luni.

¹² Date disponibile la adresa <http://www.carim-east.eu/900/moldovan-emigration-stocks-residing-in-the-european-union-by-country-of-residence-most-recent-data-circa-2010>.

frontierei ar indica o tendință destul de stabilă sau aflată în creștere doar moderată a mișcărilor de migrație ale cetățenilor moldoveni către UE.

După cum s-a menționat mai sus, țările CSI sunt o destinație importantă pentru migrații din Republica Moldova. Există trei mari diferențe în ceea ce privește factorii care stau la baza alegerii destinației, între CSI și UE:

- **metoda de intrare:** costurile de călătorie către țările CSI sunt mai reduse, iar formalitățile sunt limitate (regim fără vize);
- **motive legate de migrația forței de muncă (factori de respingere – *push factors* - și de atracție – *pull factors*):** migrații care optează pentru țările CSI adesea nu pot obține vize pentru UE și sunt într-o mai mare măsură susceptibili să răspundă factorilor de respingere imediați din Republica Moldova (sărăcia și perspectivele reduse de angajare), în timp ce migrații care optează pentru UE sunt într-o mai mare măsură susceptibili de a fi atrași de existența rețelelor de migrați din țările de destinație. Comunitățile diasporei din UE au o mare importanță pentru strategia migrațiilor potențiali, întrucât experiențele semenilor lor le permit să evalueze costurile, riscurile și rentabilitatea șederii pe termen lung. Frontex estimează că 75 % din migrații din Republica Moldova au deja o ofertă de activitate generatoare de venit atunci când sosesc în țara de destinație. Pe scurt, migrația forței de muncă către țările CSI tinde să fie mai puțin planificată și justificată într-o mai mare măsură de nevoi imediate, în timp ce migrația către statele membre ale UE este mai probabil să fie stimulată de sfaturi și oportunități;
- **durata migrației:** întrucât costurile de călătorie și riscurile de a se regăsi într-o situație ilegală sunt relativ scăzute în țările CSI, migrația către aceste țări are un caracter sezonier. Pe de altă parte, ca urmare a riscurilor mai mari legate de revenire și a costurilor de călătorie pe care le presupune o posibilă metodă de intrare ilegală, majoritatea migrațiilor către UE părăsesc Republica Moldova pentru perioade mai lungi. Un număr semnificativ dintre aceștia au deja intenția de a se stabili în statul membru de destinație atunci când iau decizia de a migra. Prin urmare, migrația către țările CSI este predominant circulară, în timp ce migrația către UE este mai probabil să fie de natură permanentă.

Conform datelor oficiale ale EUROSTAT privind permisele de ședere, lucrătorii migrați din Republica Moldova în UE sunt, în principal, femei (în 2010 au fost eliberate pentru femei 24 845 de permise de ședere pentru desfășurarea unei activități remunerate, în comparație cu 8 298 de permise eliberate pentru bărbați¹³). Bărbații predomină în mai multe state membre, în special în Polonia și Portugalia. Cetățenii moldoveni desfășoară cu precădere activități casnice, în sectorul construcțiilor și în agricultură, în timp ce rata migrațiilor aflați în poziții cu înaltă calificare este scăzută. Conform autorităților din Republica Moldova, migrații din Republica Moldova sunt relativ tineri, cu vârste cuprinse între 20 și 49 de ani¹⁴. Proporția migrațiilor cu educație superioară era de 10 % în 2010 și tinde să crească.

¹³ Date din 14 state membre.

¹⁴ Imaginea completă a datelor socio-economice este disponibilă la <http://www.carim-east.eu/database/demographic-and-economic-module/?search=1&fromto=from&cmct=Republic of Moldova&nocmct=European+Union>.

Regularitatea fluxurilor de călători aflați în situație legală

Numărul de călători care ies din Republica Moldova **a crescut constant în ultimii ani, atât la frontierele terestre, cât și la cele aeriene.** La frontierele aeriene, în 2009, s-au înregistrat 426 129 de pasageri, 481 231 în 2010 și 421 459 în primele trei trimestre ale anului 2011. La frontiera terestră cu România, s-au înregistrat 1 078 024 de pasageri în 2009, 1 922 753 în 2010 și 1 712 710 în primele trei trimestre ale anului 2011¹⁵.

Migrația nereglementară

În 2010, ratele de respingere a solicitărilor de viză de scurtă ședere au variat între statele Schengen de la 23 % în cazul Republicii Cehe la 5,3 % în cazul Germaniei. În 2011, rata de refuz cea mai ridicată s-a înregistrat în cazul Italiei (14,1 %) și cea mai scăzută în cazul Germaniei (6,41 %). Rata medie de respingere a solicitărilor de viză Schengen de scurtă ședere a fost de 9,7 % în 2011 (în scădere de la 11,43 % în 2010 și 10,15 % în 2009), rămânând însă mai mare decât rata medie globală de refuz din spațiul Schengen (5,5 %) (a se vedea, de asemenea, mai sus, secțiunea 2.2).

În 2009, în cele două state membre care nu fac parte din spațiul Schengen, Bulgaria și România, s-au înregistrat rate de 7,49 % și, respectiv, 4,45 % de respingere a cererilor de viză națională de scurtă ședere. În 2010, ratele de refuz au fost de 1,3 % pentru Bulgaria și 6,89 % pentru România, iar în 2011 de 0,58 % pentru Bulgaria și 7,61 % pentru România (a se vedea, de asemenea, mai sus, secțiunea 2.2).

În 2011, au fost identificați în UE 3 435 de cetățeni moldoveni aflați în situație de ședere ilegală, ceea ce reprezintă cu 15 % mai puțin decât în perioada similară din 2010, iar unui număr de 1 571 de cetățeni moldoveni li s-a refuzat intrarea la frontierele externe ale UE, cu 7 % mai puțin decât în aceeași perioadă a anului 2010 (a se vedea tabelul de mai jos).

¹⁵ Date furnizate de Frontex. Fluxurile de călători din Republica Moldova includ toate naționalitățile care părăsesc țara.

Indicatorii Rețelei Frontex de analiză a riscurilor (FRAN) pentru cetățenii Republicii Moldova							
	2009	% din totalul UE	2010	% din totalul UE	2011	% din totalul UE	% modificare 2011 față de 2010
Ședere ilegală	4 182	1,0 %	4 023	1,1 %	3 435	1,0 %	-15 %
Pe teritoriul SM	3 452	1,0 %	3 149	1,1 %	2 331	0,8 %	-26 %
La frontieră (la ieșire)	730	1,0 %	874	1,5 %	1 104	1,6 %	26 %
Refuzul intrării	1 866	1,7 %	1 690	1,6 %	1 571	1,3 %	-7,0 %
Frontierele terestre	1 582	3,0 %	1 427	2,6 %	1 360	2,3 %	-4,7 %
Frontierele aeriene	260	0,5 %	232	0,5 %	200	0,4 %	-14 %
Frontierele maritime	24	0,5 %	31	0,6 %	11	0,1 %	-65 %
Decizii de returnare emise	:	<i>n. a.</i>	:	<i>n. a.</i>	1 463	0,6 %	<i>n. a.</i>
Returnări efective	:	<i>n. a.</i>	:	<i>n. a.</i>	2 012	1,4 %	<i>n. a.</i>

Sursă: Frontex, date FRAN – situația la 7 mai 2012

Conform Frontex, majoritatea migranților din Republica Moldova intră prin **frontierele terestre**, în principal datorită costurilor mai reduse și, de asemenea, a unui risc mai scăzut de refuz. În prezent, riscul de refuz al intrării la frontierele aeriene externe este mult mai mare comparativ cu frontierele terestre externe. Majoritatea migranților aflați în situație ilegală intră în UE prin punctele obișnuite de trecere a frontierei și respectând procedurile, ulterior depășind termenul legal de ședere.

Astfel, după cum au raportat mai multe state membre, în cazul Republicii Moldova, **trecerea ilegală a frontierei reprezintă un aspect marginal** (în cursul primelor trei trimestre ale anului 2011, au fost depistate 213 cazuri de trecere ilegală a frontierei la principalele sectoare ale frontierei verzi externe a UE). În plus, comparația anuală cu 2010 arată că s-a înregistrat o scădere importantă, de 34 %, a numărului de cazuri detectate de trecere ilegală a frontierei. Nu în mod surprinzător, ponderea cetățenilor din Republica Moldova aflați în situație ilegală în totalul persoanelor care au trecut frontiera UE în mod ilegal a rămas foarte scăzută în cursul anului 2011.

În ceea ce privește tendințele, Frontex a notat o scădere constantă a cazurilor detectate de trecere ilegală a frontierei de către cetățenii moldoveni. În plus, aceleași persoane sunt adesea implicate în mai multe treceri ilegale ale frontierei.

Conform Frontex, numărul de cetățeni moldoveni prinși cu **documente false de călătorie** a fost în continuă scădere începând cu 2009 (174 în 2009, 114 în 2010 și 45 în primele trei trimestre din 2011). Cele mai frecvente cazuri sunt cele ale cărților de identitate românești contrafăcute. Europol menționează, de asemenea, cazuri de falsificare a cărților de identitate

și a permiselor de ședere italiene, precum și a permiselor de ședere spaniole (a se vedea, de asemenea, mai jos, în secțiunea 4). Conform cifrelor furnizate de către autoritățile din Republica Moldova, numărul de cazuri în care se utilizează identități false și documente false de către cetățenii din Republica Moldova este în scădere.

Azil

Conform EUROSTAT, numărul de cereri de azil depuse în UE de cetățeni din Republica Moldova este redus și se află în scădere (1 110 cereri de azil în 2009, 735 în 2010 și 602 în 2011). Numărul de decizii finale pozitive privind cererile de protecție internațională depuse de cetățenii moldoveni în statele membre ale UE a scăzut, de asemenea (25 de cereri în 2009, 20 în 2010 și 15 în 2011). Conform datelor colectate de Frontex, majoritatea cetățenilor moldoveni depun cereri de azil în Austria, după ce au fost descoperiți în situație de ședere ilegală.

Conform datelor furnizate de autoritățile din Republica Moldova, numărul solicitanților de azil în Republica Moldova este relativ scăzut (60 de cereri în 2011, 90 în 2010 și 50 în 2009). În 2011, s-a acordat statutul de refugiat unui număr de trei persoane, iar douăzeci de persoane au beneficiat de statutul de protecție umanitară (inclusiv persoane apatride).

Fluxuri de migrație legală

Numărul cetățenilor moldoveni care au reședința legală în statele membre ale UE a crescut în ultimii ani (în 2008 – 129 642 de persoane, în 2009 – 166 977 și în 2010 – 184 501). Datele colectate de EUROSTAT arată că cele mai multe permise de ședere sunt eliberate în scopul desfășurării unei activități remunerate, urmate de permisele eliberate pentru motive legate de reîntregirea familiei, acestea din urmă înregistrând o tendință de creștere.

Permise de ședere eliberate pentru prima dată cetățenilor moldoveni					
	Educație	Activitate remunerată	Familie	Alte motive	Total
2008	2 727	36 766	10 555	8 394	58 442
2009	2 981	21 977	10 905	9 729	45 592
2010	2 931	34 648	16 674	1 353	55 606

Sursă: EUROSTAT

Conform datelor colectate de IUE, migrații cu înaltă calificare care se află deja în UE nu consideră regimul de vize drept o problemă pentru ei înșiși, ci mai degrabă pentru **familiiile lor și pentru a menține legăturile de familie**. Migrații, inclusiv cei cu înaltă calificare, și turiștii tind să nu își cunoască drepturile (de exemplu, dreptul la o cale de atac împotriva refuzului unei vize) în temeiul Acordului de facilitare a eliberării vizelor și al Codului de vize. Unul dintre principalele motive de îngrijorare a migraților moldoveni cu înaltă calificare și a familiilor acestora îl reprezintă practicile divergente în aplicarea dispozițiilor de facilitare a eliberării vizelor în cadrul consulatelor statelor membre ale UE; acest criteriu joacă un rol în alegerea destinației de migrație. În mod similar, s-a constatat că timpul de așteptare pentru deciziile privind cererile de viză, costurile¹⁶ și formalitățile administrative sunt obstacole

¹⁶ Este important de remarcat că prețul pentru o viză Schengen rămâne semnificativ pentru cetățenii moldoveni, ținând seama de venitul mediu din Republica Moldova. De exemplu, în 2010, cei 35 de euro

importante (avându-se în vedere faptul că Acordul de facilitare a eliberării vizelor și Codul de vize se aplică doar în cazul șederilor pe termen scurt și nu în cazul șederilor pe termen lung, care sunt reglementate de legislația națională).

În cele din urmă, conform analizei IUE, regimul vizelor are un efect de limitare asupra schimburilor de **cercetători și studenți**, care adesea nu pot participa la conferințe sau schimburi datorită refuzurilor sau întârzierilor în eliberarea vizelor. Acest lucru restrânge posibilitățile de cooperare și de schimb de idei între UE și Republica Moldova și poate fi contraproductiv față de eforturile UE de a sprijini dezvoltarea țării și apropierea acesteia de normele și standardele UE. În plus, din aceleași motive, se întâmpină probleme din perspectiva contactelor și schimburilor **comerciale**.

3.2. Principalele impacturi posibile

Fluxurile de migrație în general

Atunci când se examinează principalele impacturi posibile ale liberalizării regimului de vize asupra fluxurilor de migrație între Republica Moldova și UE, este important de subliniat că liberalizarea va reduce doar durata pregătirii și costurile asociate unei călătorii în UE. Este probabil ca migrația forței de muncă în UE sau în Federația Rusă să rămână o strategie foarte atractivă pentru câștigarea existenței. Indiferent de evoluțiile economice și politice din Federația Rusă, este de așteptat ca statele membre ale UE să rămână o opțiune atractivă pentru lucrătorii migranți, chiar și în cazul în care statele membre se confruntă cu o încetinire a creșterii economice sau cu o lipsă a creșterii. Tot astfel, este probabil ca cererea pentru activitățile casnice în statele membre să nu fie influențată de o eventuală viitoare scădere economică. Cu toate acestea, IUE observă că realitatea demografică din Republica Moldova indică în mod clar faptul că **potențialul de migranți se diminuează**, întrucât țara se confruntă cu cel mai accelerat proces de îmbătrânire din Europa.

După cum a demonstrat migrația forței de muncă din Republica Moldova în Portugalia¹⁷, este probabil să rămână în vigoare un mecanism de autoreglare a fluxurilor de migrație a forței de muncă, prin care imigrația legală și nereglementară tind să crească în perioade de cerere crescută de forță de muncă și să scadă când această cerere se diminuează. Prin urmare, decizia de a deschide canalele legale de călătorie va permite probabil dezvoltarea **unui model mai circular al migrației acelor cetățeni moldoveni care muncesc ilegal** în UE. IUE remarcă faptul că aceleași mecanisme de reglare existau în 1990, când resortisanții țărilor din Europa Centrală puteau călători fără viză în UE.

Datele colectate de IUE sugerează că va exista o **creștere a fluxurilor temporare și pe termen scurt** din Republica Moldova către UE, fie pentru vizite *bona fide* (în majoritate), fie pentru a ocupa pe termen scurt un loc de muncă. Pe baza experienței anterioare (de exemplu, exonerarea de obligația de a deține viză pentru cetățenii din statele Europei Centrale la mijlocul anilor nouăzeci sau aderarea acestora la UE în 2004), ridicarea unui obstacol din calea circulației duce la creșterea migrației, care se stabilizează în timp.

Amploarea unei astfel de creșteri, după cum arată experiența mobilității interne după ultimele extinderi ale UE, depinde de o serie de factori, care, în afară de proximitate și de deschidere, include, de asemenea, existența unor rețele de migranți, situația pieței forței de muncă în țara gazdă, oportunitățile din țara de origine sau concurența altor poli de atracție decât statele membre ale UE. Este probabil ca această creștere a migrației să aibă un caracter temporar, deși IUE nu exclude o creștere a migrației permanente, având în vedere modelele de

pentru o viză constituiau aproximativ 34 % din venitul mediu lunar. La acest cost trebuie adăugate și cheltuielile aferente traducerii documentelor justificative necesare.

¹⁷

Analiză efectuată de Frontex.

reîntregire a familiei în unele state membre (de exemplu, Italia). Este dificil să se estimeze durata acestei creșteri temporare, deoarece aceasta va depinde de mai multe variabile: tendința de a migra, mijloacele financiare destinate turismului, starea economiei în Republica Moldova și în țara de destinație.

Este puțin probabil ca liberalizarea regimului de vize să schimbe durata pe care migrații moldoveni cu ședere ilegală în UE o vor petrece în vizită în țările lor de origine, având în vedere lipsa perioadelor suplimentare de vacanță și riscul de a-și pierde locul de muncă în UE. Nu se preconizează efecte asupra circularității cetățenilor moldoveni care dețin un permis de ședere în UE, întrucât aceștia nu au nevoie nici în prezent de viză pentru a se întoarce din Republica Moldova în UE.

Fluxuri de călători în situație legală

Este probabil să sporească fluxurile de călători aflați în situație legală, întrucât liberalizarea regimului de vize se va traduce prin posibilitatea de a călători în UE **mai ușor și mai puțin costisitor**.

Migrația nereglementară

Presiunea exercitată de migrație la granițele UE mai degrabă va crește decât va scădea în cazul în care în Republica Moldova va prevala un model de probleme economice și sociale, în ciuda ritmului rapid al reformelor structurale și a creșterii economice puternice (rate de creștere a PIB-ului de 7,1 % în 2010 și de 6,4 % în 2011). Conform EUBAM, **este probabil** ca volumul migrației ilegale din Republica Moldova către statele membre ale UE **să rămână același**. Modul de operare, traseul urmat și numărul de migranți aflați în situație ilegală pot varia anual în funcție de mai mulți factori de respingere (*push factors*) și de atracție (*pull factors*), interni și externi.

Raportul dintre riscul de refuz al intrării la frontierele aeriene externe față de cel de la frontierele terestre externe este puțin probabil să se schimbe în cazul în care obligația de a deține viză este ridicată. Majoritatea lucrătorilor migranți va continua să opteze pentru a pătrunde pe teritoriul UE pe la frontierele terestre și apoi să își continue drumul către statele membre de destinație.

În ceea ce privește opțiunile legate de destinație, este probabil ca statele membre cu cele mai mari comunități de cetățeni moldoveni să rămână vizate de lucrătorii migranți din Republica Moldova.

Frontex și IUE sugerează că lucrătorii migranți din Republica Moldova ar depăși termenul legal de ședere permisă de 90 de zile în orice perioadă de șase luni, în cazul în care ar exista un risc să își piardă locul de muncă. Cu toate acestea, pentru a evita consecințele negative în cazul detectării șederii ilegale, migrații ar putea opta pentru plecări și reveniri mai frecvente în UE (caz în care ar putea crește utilizarea de ștampile false de intrare/ieșire). Pe de altă parte, după cum arată experiența mobilității din interiorul țărilor CSI, precum și experiența cetățenilor anumitor țări din Europa Centrală și de Est din anii 1990, posibilitatea unei circulații legale poate influența decizia de a pleca și a reveni în perioadele prevăzute. De fapt, **regimul fără vize** ar putea constitui o soluție de **ieșire din situația ilegală** pentru acei cetățeni moldoveni aflați în situație de ședere ilegală și care în prezent sunt blocați în UE, în cazul în care consecințele faptului de a fi depășit termenul de ședere legală, detectat la frontieră în momentul părăsirii UE, ar fi mai puțin severe.

Grupurile de criminalitate organizată care se ocupă cu traficul de persoane și care facilitează migrația nereglementară sunt susceptibile să își adapteze modul de operare la regimul fără vize și eventual să își intensifice activitatea (a se vedea, de asemenea, secțiunea 4).

În cazul în care normele privind eliberarea **documentelor de identitate și de călătorie** și securitatea acestora nu sunt aplicate cu strictețe, inclusiv a pașapoartelor biometrice care respectă standardele ICAO, persoanele și grupurile de criminalitate organizată ar putea încerca să profite de eventualele lacune.

EUBAM prevede că Republica Moldova își va păstra poziția actuală de țară de **tranzit** pentru migranții ilegali în UE. EUBAM susține că este probabil ca liberalizarea regimului de vize să facă Republica Moldova mai atractivă pentru migranții din țările CSI și din Asia Centrală.

Pe baza evaluării de mai sus, ar trebui avute în vedere următoarele măsuri:

de către Republica Moldova, în conformitate cu PALRV:

- să întărească în continuare controalele la frontieră, inclusiv analiza riscului și măsurile de supraveghere, precum și prevenirea și combaterea corupției la frontieră, și să consolideze în continuare cooperarea cu EUBAM în toate domeniile gestionării frontierelor;
- să organizeze campanii de informare continue și bine direcționate cu scopul de a clarifica drepturile și obligațiile călătorilor fără viză, care să includă informații privind normele care reglementează accesul la piața forței de muncă din UE (inclusiv prin Portalul UE privind imigrația) și răspunderea pentru orice abuz al drepturilor în cadrul regimului călătorilor fără vize;
- să comunice periodic autorităților UE date privind pașapoartele biometrice pierdute și furate, în special prin utilizarea bazei de date a Interpol privind documentele de călătorie pierdute și furate;
- să stabilească și să aplice sancțiuni proporționale, eficace și disuasive în cazul persoanelor condamnate pentru faptul că și-au vândut sau împrumutat pașapoartele;
- să consolideze cadrul juridic și instituțional cu privire la „registru stării civile” pentru a preveni abuzul schimbării numelui sau a identității în scopul obținerii unui pașaport nou. Ar trebui stabilite și aplicate norme clare în ceea ce privește schimbarea numelui; ar trebui consolidat cadrul juridic și instituțional și ar trebui prevăzut un control efectiv, precum și măsuri de trasabilitate;
- să prevină și să combată corupția la toate nivelurile și în toate domeniile;

de către UE și de către statele membre:

- ar trebui făcute eforturi suplimentare pentru a crește treptat ponderea călătorilor ale căror date biometrice au fost verificate de către autoritățile de control la frontieră din statele membre ale UE;
- ar putea fi introduse, în toate punctele de la frontierele externe care se confruntă cu fluxuri mari de cetățeni moldoveni, noi soluții informatice pentru calcularea duratei totale a șederii, în conformitate cu principiile comunicării privind frontierele inteligente¹⁸;
- statele membre ar trebui să depună eforturi suplimentare pentru a furniza Comisiei și agențiilor relevante ale UE statistici detaliate privind punerea în aplicare a acordurilor de readmisie.

Alte măsuri relevante includ, la nivelul UE și al statelor membre:

- armonizarea normelor de combatere a angajării ilegale a resortisanților țărilor terțe, astfel cum a fost inițiată prin Directiva privind sancțiunile la adresa angajatorilor¹⁹;
- facilitarea migrației legale către UE;
- continuarea cooperării cu Republica Moldova pentru a crea oportunități mai bune de muncă în această țară.

¹⁸ Comunicarea Comisiei Europene „Frontiere inteligente - opțiuni și calea de urmat”, COM(2011) 680 final.

¹⁹ Directiva 2009/52/CE din 18 iunie 2009.

Azil

Există mai multe aspecte relevante care trebuie luate în considerare pentru a evalua impactul liberalizării regimului de vize asupra numărului cererilor de azil, după cum a arătat experiența precedentă cu țările din Balcanii de Vest²⁰. În special, un **nivel scăzut de integrare a comunităților minorităților**, în special a romilor, precum și un acces limitat al acestora la educație, locuințe, ocuparea forței de muncă și îngrijiri medicale pot accentua tendința acestora de a abuza de sistemul de azil din statele membre ale UE. În plus, gradul ridicat de marginalizare politică și economică, o diferență semnificativă în ceea ce privește potențialul de câștig în comparație cu restul societății, proximitatea geografică față de UE, costurile de călătorie reduse și sprijinul acordat la solicitarea azilului în statele membre ale UE au făcut din această soluție o atractivă strategie de migrare pe termen scurt pentru comunitățile din Balcanii de Vest. Asistența financiară la returnare pentru solicitanții care nu au obținut azil poate fi, de asemenea, un puternic factor de motivație.

În Republica Moldova există o serie de **minorități etnice**, dintre care cele mai importante sunt minoritatea ucraineană, rusă, găgăuză, bulgară și romă (a se vedea secțiunea 5). Drepturile minorității găgăuze sunt recunoscute și garantate prin constituție printr-un statut special autonom acordat Unității teritoriale autonome Găgăuzia, creată în 1994. Deși populația romă este, în general, un grup dezavantajat în ceea ce privește educația, ocuparea forței de muncă, sănătatea, condițiile de trai și participarea la procesul decizional, autoritățile Republicii Moldova și-au dovedit angajamentul de a îmbunătăți situația acestei minorități și au înregistrat progrese privind sprijinirea integrării comunității romilor. A fost adoptat un plan de acțiuni privind susținerea populației de etnie romă pentru anii 2011-2015, care este în curs de aplicare, după ce în ianuarie 2012 a fost actualizat potrivit exigențelor internaționale. Au fost numiți mediatori pentru comunitatea romă care să servească drept intermediari între autorități și comunitățile minoritare pentru a sprijini implementarea planului de acțiune și, în afară de aceasta, să contribuie la o mai bună integrare a minorității rome.

Prin urmare, deși acest fapt nu poate fi exclus, în prezent nu există **niciun indiciu privind o creștere a numărului cererilor de azil** din partea cetățenilor moldoveni după liberalizarea regimului de vize.

Pe baza evaluării de mai sus, ar trebui avute în vedere următoarele măsuri:

de către Republica Moldova:

- să organizeze campanii de informare continue și bine direcționate cu scopul de a clarifica drepturile și obligațiile călătoriilor fără viză, care să includă informații privind normele care reglementează accesul la piața forței de muncă din UE și răspunderea pentru orice abuz al drepturilor în cadrul regimului călătoriilor fără vize;

de către UE și de către statele membre:

- o mai mare convergență a politicilor statelor membre privind procedurile de azil, în special în ceea ce privește durata procedurilor, avantajele acordate solicitanților de azil și o eventuală asistență financiară acordată la returnare.

²⁰

Rapoartele de monitorizare a situației ulterioare liberalizării regimului de vize pentru țările din Balcanii de Vest, SEC(2011) 659 final și SEC(2011) 1570 final.

Migrația legală

Potrivit Institutului Universitar European, este probabil că migrații în UE vor călători mai frecvent, într-o oarecare măsură, către țările lor de origine, însă **nu este probabil** că în UE vor crește fluxurile de migrați noi provenind din Republica Moldova. Nu se preconizează niciun impact asupra circularității cetățenilor moldoveni care dețin un permis de ședere în UE, întrucât, deja în cadrul regimului actual, aceștia nu au nevoie de viză pentru a se întoarce din Republica Moldova în UE. Disponibilitatea mijloacelor financiare (mai degrabă decât obligația de a obține o viză) va fi factorul-cheie care îi va determina pe migrații din Republica Moldova să călătorească în țara de origine.

Liberalizarea regimului de vize va contribui la creșterea impactului pozitiv al migrației asupra dezvoltării, în special atenuând consecințele sociale negative ale migrației prin facilitarea **menținerii legăturilor familiale și a contactului** cu Republica Moldova. Liberalizarea regimului de vize va reduce impactul negativ asupra familiilor rămase acasă, în special asupra minorilor și a persoanelor în vârstă, deoarece acestora le va fi mai ușor să meargă în vizită la membrul de familie migrant. Cu toate acestea, disponibilitatea resurselor financiare va continua să joace un rol important în acest sens.

Facilitarea călătoriilor pe termen scurt, ca urmare a liberalizării regimului de vize, va face din UE o **destinație mai atractivă pentru migrații cu înaltă calificare** din două motive principale: facilitarea vizitelor de familie, după cum s-a menționat anterior, și, la un nivel mai general, formarea unei percepții mai pozitive asupra Uniunii Europene ca destinație.

Liberalizarea regimului de vize va avea un **impact pozitiv asupra schimburilor și activității comerciale, asupra cercetării și inovării, precum și asupra mobilității pentru studenți și cercetători, cu repercusiuni pozitive pe termen lung asupra economiei.**

4 - POSIBILE IMPACTURI ÎN MATERIE DE SECURITATE²¹ ALE VIITOAREI LIBERALIZĂRI A REGIMULUI DE VIZE

4.1. Situația actuală

Potrivit Europol, grupurile de criminalitate organizată (GCO) din Republica Moldova sunt deja prezente și active în cel puțin nouă state membre ale UE. Unele sunt implicate în activități infracționale bine organizate și au legătură cu rețeaua orizontală rusofonă a „hoților în lege”. Altele sunt de dimensiuni mai mici, cu un domeniu operațional restrâns, și nu dispun de o pregătire structurată și de o strategie generală. Legăturile acestor grupuri cu GCO din interiorul UE sunt limitate. GCO moldovene nu par să dețină un rol important în ierarhiile GCO din UE.

Este important de remarcat că, la fel ca pentru toate GCO originare din fosta Uniune Sovietică, există legături strânse între GCO din Republica Moldova și cele din alte părți ale fostei Uniuni Sovietice. Uneori acestea joacă rolul de intermediare între GCO din fosta Uniune Sovietică și GCO active în UE. Astfel, există o tendință de a asocia GCO din Republica Moldova cu alte grupuri criminale sub denumirea de „GCO rusofone”.

GCO moldovene sunt active în mai multe puncte nodale de criminalitate din UE, astfel cum au fost definite în Evaluarea amenințării pe care o reprezintă criminalitatea organizată (OCTA)²² a Europol din 2011.

²¹ Prezenta secțiune este dedicată activităților infracționale care ar putea profita de pe urma regimului de călătorie fără viză pentru cetățenii moldoveni și examinării impacturilor posibile ale liberalizării regimului de vize asupra grupurilor de criminalitate organizată.

Potrivit Europol, GCO din Republica Moldova sunt deosebit de active în următoarele activități infracționale: traficul de persoane, facilitarea imigrației ilegale, infracțiuni organizate contra patrimoniului, fraudele legate de cardurile de plată, contrabanda cu țigări și criminalitatea informatică. Unele dintre aceste constatări sunt confirmate de rezultatele „operațiunii Akkerman”²³.

i) Traficul de persoane

Republica Moldova este o țară sursă și, în mai mică măsură, o țară de tranzit și de destinație pentru femei și fete în scopul exploatarei sexuale, și pentru bărbați, femei și copii în scopul exploatarei prin muncă²⁴. Victimele din Republica Moldova par a fi exploatate din ce în ce mai mult în scopul muncii sau serviciilor forțate, în special ca asistent medical, bonă și persoană care îngrijește o familie sau persoane în vârstă. GCO din Republica Moldova sunt în principal active în **recrutarea victimelor**, în cele mai multe cazuri în scopul exploatarei sexuale a acestora în UE. În unele situații, aceste grupuri de criminalitate organizată exploatează chiar ele victimele. Principalele moduri de operare folosite de traficanți nu s-au schimbat în mod semnificativ în ultimii ani. Persoanele care recrutează își atrag în principal victimele prin înșelăciune și, uneori, prin utilizarea violenței²⁵.

Victimele sunt deseori obligate să plătească pentru documentele necesare, pornind de la pașapoarte și cărți de identitate până la vize, contracte cu proprietari de cluburi de noapte și asigurări de sănătate. Aceasta le sporește datoria către GCO și le prelungește durata de exploatare. GCO utilizează structuri comerciale legale specifice pentru a recruta și a exploata victimele în UE.

Conform cifrelor furnizate de autoritățile din Republica Moldova, statisticile privind traficul de persoane arată o scădere: numărul de cazuri înregistrate a scăzut de la 243 în 2006 la 111 în 2011²⁶. În ceea ce privește numărul de victime identificate și care au beneficiat de asistență, conform cifrelor OIM, s-a înregistrat, de asemenea, o scădere de la 273 în 2007 la 98 în

²² <https://www.europol.europa.eu/content/press/europol-organised-crime-threat-assessment-2011-429>.

NB: autoritățile din Republica Moldova au furnizat o contribuție la OCTA 2011 care a fost prezentată în noiembrie 2011.

²³ „Operațiunea Akkerman” este o operațiune comună de control la frontieră interagenției și internațională condusă de EUBAM și Europol, împreună cu autoritățile din Republica Moldova și Ucraina. În cursul celor două faze operaționale bazate pe informații din 2011 – dintre care a doua a avut loc în septembrie 2011 – au fost confiscate mărfuri de contrabandă cum ar fi țigări, alcool și vehicule furate, și au fost detectate fraude vamale în valoare de 3,2 milioane de euro. Acesta a fost, de asemenea, rezultatul unei mai bune organizări structurale a operațiunii menite să încurajeze, în special, utilizarea eficace a informațiilor, crearea de echipe de tip task-force ca ramuri operaționale ale operațiunii comune de control la frontieră, îmbunătățirea substanțială a interfeței centrului de comunicații și consolidarea suplimentară a sprijinului asigurat de către principalii actori internaționali.

²⁴ Raportul Departamentului de stat al Statelor Unite privind traficul de persoane – Republica Moldova, iunie 2012.

²⁵ Victimele sunt abordate fie în mod direct, fie prin intermediul unor agenții de plasare a forței de muncă sau al unor anunțuri publicitare. În general, acestea oferă locuri de muncă în străinătate ca ajutor domestic, bone, chelnerițe, lucrători agricoli și alte tipuri de activități legitime, posturi care se susține că vor fi bine plătite în comparație cu media salariilor din Republica Moldova. Cazurile în care victimele sunt efectiv răpite de traficanți există, dar sunt mai puțin frecvente. După ce victimele sunt introduse ilegal în UE, li se iau documentele, sunt izolate și li se limitează strict deplasările. Fără a putea vorbi limba locală, neavând niciun mijloc de a-și dovedi identitatea, victimele sunt în mod constant sub controlul exploatatorilor lor, drepturile lor fundamentale fiind grav încălcate. În multe cazuri, victimele solicită ajutor prin intermediul clienților lor.

²⁶ Numărul de cazuri (și anume infracțiunile penale înregistrate în Registrul informației criminalistice și criminologice au fost numai cazurile care au fost calificate drept infracțiune/cauză penală în conformitate cu Codul penal, pe baza cărora au fost deschise cazuri penale): 243 (2006), 251 (2007), 215 (2008), 185 (2009), 140 (2010), 111 (2011).

2011²⁷. Cu privire la numărul cazurilor de trafic cu copii, s-a înregistrat, de asemenea, o scădere de la 61 de cazuri în 2006 la 23 în 2011²⁸.

Conform cifrelor furnizate de autoritățile din Republica Moldova, mai multe grupuri criminale implicate în traficul de persoane și în infracțiuni conexe au fost identificate și dezmembrate în urma unor măsuri operative de investigații²⁹.

ii) Facilitarea imigrației ilegale

GCO sunt implicate, de asemenea, în exploatarea migranților din Republica Moldova care intră, rămân, locuiesc sau muncesc ilegal în țara de destinație. GCO din Republica Moldova colaborează strâns cu GCO din țările învecinate, în special din Ucraina, oferindu-și asistență reciprocă în chestiuni legate de **transport sau documente falsificate**. În ceea ce privește facilitarea imigrației ilegale din Republica Moldova, au fost raportate cazuri de utilizare a unor cărți de identitate italiene și române falsificate, precum și a unor permise de ședere italiene și spaniole falsificate (a se vedea, de asemenea, secțiunea 3 de mai sus).

GCO care se ocupă de facilitarea migrației ilegale a cetățenilor moldoveni au membri activi în Republica Moldova care sunt implicați în recrutarea potențialilor migranți ilegali. Membri ai GCO din Republica Moldova au fost identificați și în Ucraina (unde erau implicați în falsificarea documentelor și acționau ca ghizi la frontiera între Ucraina și Ungaria) și, de asemenea, în România (unde se ocupau de falsificarea cărților de identitate și a pașapoartelor). Se pare că sunt utilizate structuri comerciale legale pentru a facilita migrația ilegală.

iii) Traficul de droguri

Republica Moldova este considerată a fi, în principal, o **rută de tranzit** și este posibil să fie un spațiu de depozitare și prelucrare ulterioară a cocainei³⁰.

Conform cifrelor furnizate de către autoritățile din Republica Moldova, s-a înregistrat o scădere în traficul de droguri, de la 2 144 de cazuri penale în 2007 la 1 606 în 2011³¹.

Constatările din 2011 de la frontiera moldo-ucraineană arată nivelul actual al traficului de droguri³².

iv) Infracțiuni organizate contra patrimoniului

GCO din Republica Moldova sunt implicate într-o serie de infracțiuni organizate contra patrimoniului. Grupurile se concentrează în special pe furtul de camioane, vehicule industriale și agricole. GCO au dimensiuni reduse (3-5 membri), iar tehnicile și modurile lor de operare nu sunt foarte complexe (în principal atacuri inopinate, utilizarea violenței și necesitatea de a găsi un tănuitor după ce infracțiunea a fost comisă).

²⁷ Numărul de victime identificate și care au beneficiat de asistență: 273 (2007), 158 (2008), 159 (2009), 139 (2010), 98 (2011).

²⁸ Numărul cazurilor de trafic cu copii: 61 (2006), 47 (2007), 31 (2008), 21 (2009), 21 (2010), 23 (2011).

²⁹ Numărul grupurilor criminale: 39 (2006), 40 (2007), 29 (2008), 40 (2009), 22 (2010) și 40 (2011).

³⁰ Persoane rusofone care locuiesc în America Latină facilitează și organizează traficul de cocaină către UE și Federația Rusă. În iunie 2010, în portul Odessa din Ucraina s-a confiscat o importantă cantitate de cocaină. Potrivit conosamentului, expeditorul încărcăturii era o societate din Bolivia, iar mărfurile urmau a fi trimise la adresa unei societăți private situate în Republica Moldova.

³¹ Numărul cazurilor penale: 2144 (2007), 2103 (2008), 1865 (2009), 1773 (2010), 1606 (2011).

³² În 2011, în 60 de cazuri, la frontiera comună au fost confiscate 34,255 kg de droguri. Din cantitatea totală de droguri, 61 % au fost detectate în afara punctelor de trecere a frontierei și în zona de frontieră. În 2010/2011, tipurile de droguri detectate au fost următoarele: marijuana: 6,916 kg / 20,54 kg; tulpini de mac: 1,21 kg / 11,34 kg; canabis: 0,754 kg / 2,318 kg, ceea ce arată o creștere în 2011 față de 2010.

v) *Contrabandă de produse cu accize ridicate*

Alături de Ucraina și, din ce în ce mai mult, de Belarus și Federația Rusă, Republica Moldova este una dintre principalele țări sursă a țigărilor introduse ilegal în UE în ultimii ani, iar această tendință pare a fi în creștere. Republica Moldova este de mult timp o **țară sursă și de tranzit** cunoscută pentru fluxul de țigări introduse ilegal în UE și joacă un rol din ce în ce mai important în acest sens, având în vedere creșterea prețurilor la tutun în multe țări din UE, în special în statele membre care au aderat la UE în 2004 și 2007. Țigările provenind din Republica Moldova intră din ce în ce mai mult pe piețele la negru din statele membre ale UE. Acesta este motivul pentru care Comisia a adoptat, în 2011, un plan de acțiune privind lupta împotriva contrabandei cu țigări și alcool de-a lungul frontierei estice a UE³³.

Cooperarea consolidată în prevenirea și combaterea comerțului ilegal cu produse din tutun este, de asemenea, unul dintre obiectivele Cadrului strategic pentru cooperare vamală între UE și Republica Moldova³⁴.

Republica Moldova este unul dintre principalii producători de țigări originale care sunt introduse ilegal în UE. Marca cea mai populară de țigări „albe ieftine” este produsă în mod legal în Republica Moldova, Kaliningrad și Ucraina³⁵. De asemenea, GCO din Republica Moldova furnizează materii prime grupurilor de criminalitate organizată din UE care sunt implicate în producerea, ambalarea și distribuirea de țigări contrafăcute. Având în vedere riscul redus și profitul ridicat, această activitate este probabil mai răspândită și intensă decât ar indica statisticile oficiale.

Conform cifrelor furnizate de autoritățile din Republica Moldova, numărul de pachete de țigări confiscate a crescut de la 201 588 de pachete de țigări în 2008 la 276 337 în 2011.

vi) *Traficul de arme*

În prezent, nu există indicatori clari privind traficul organizat de arme și muniție de la frontiera moldo-ucraineană. La frontiera respectivă s-au confiscat, în principal, arme albe și pneumatice sau arme de vânătoare cu muniția aferentă, care erau transportate din Ucraina către Republica Moldova³⁶.

³³ A se vedea SEC(2011) 791 final.

³⁴ Cadrul strategic a fost aprobat de prim-ministrul Filat și de comisarul Șemeta prin schimb de scrisori în luna octombrie 2011.

³⁵ Țigările „albe ieftine” este o sintagmă folosită în industria tutunului pentru a desemna țigările fabricate în întregime independent de producătorii tradiționali de tutun. Acestea sunt mărci de țigări ieftine, fabricate legal, dar produse special pentru contrabandă, întrucât acestea nu dispun de o piață legală. Acestea au, adeseori, o calitate rezonabilă și consecventă, oferind o bună alternativă la țigările contrafăcute, a căror calitate poate varia în mod semnificativ. UE a fost recent inundată de țigările de contrabandă marca Jin Ling, o marcă nouă, practic necunoscută de autorități în urmă cu câțiva ani. Popularitatea țigărilor Jin Ling este atât de mare, încât marca rivalizează în prezent cu Marlboro în topul țigărilor de contrabandă confiscate în UE.

Imperial Tobacco Limited (ITL) este al patrulea mare producător internațional de tutun. ITL estimează că aproximativ 20 % din toate produsele din tutun contrafăcute care le-au fost semnalate de agențiile de aplicare a legii sunt fabricate ilegal în Ucraina și Republica Moldova.

³⁶ În comparație cu 2010, în 2011, numărul tentativelor descoperite de a transporta ilegal muniție a scăzut cu 31 %. În același timp, cantitatea de muniție detectată a crescut cu 36 % (2011 – 1 995 de bucăți, 2010 – 1 269 de bucăți). În majoritatea cazurilor, muniția era transportată din Ucraina către Republica Moldova, în special (74 %) prin punctele terestre de trecere a frontierei. În 2011, în șase cazuri, la frontiera comună au fost confiscate 3,65 kg de explozivi (față de patru cazuri și 1,47 kg în 2010). În 2011 a fost detectat numai praf de pușcă (3,65 kg), în timp ce în 2010 a fost detectat nu numai praf de pușcă (1,2 kg), ci și trotil (0,27 kg). 90 % dintre infractori sunt cetățeni ai Republicii Moldova care transportă ilegal praf de pușcă în scopuri cinegetice. În 2011, toate cazurile de transport ilegal de explozivi au fost detectate la punctele de trecere a frontierei, în timp ce explozivii erau deplasați din

4.2. Principale impacturi posibile

Nu este probabil ca liberalizarea regimului de vize să aibă un efect asupra comportamentului și asupra modurilor de operare ale GCO „mai structurate”, având în vedere că aceste grupuri sunt deja în măsură, chiar și în actualul regim de vize, să asigure o circulație între UE și Republica Moldova. Cu toate acestea, având în vedere că expertiza pe care aceste grupuri o oferă pentru a conturna restricțiile impuse de obligativitatea vizei este una din cheile succesului lor (în special în ceea ce privește **traficul de persoane și facilitarea imigrației neregulamentare**), **liberalizarea regimului de vize ar reduce cererea pentru o astfel de expertiză.**

GCO „mai puțin structurate” sunt mai susceptibile să beneficieze, într-o oarecare măsură, de pe urma unui regim fără vize. Deși activitățile acestor grupuri nu sunt la fel de extinse, accesul acestora la UE ar putea modifica situația infracțională actuală (de exemplu, acestora fiindu-le mai ușor să se angajeze în noi activități infracționale).

Deși este greu de evaluat pe baza informațiilor disponibile, **amplerea amenințării pe care GCO din Republica Moldova o reprezintă pentru UE ar trebui monitorizată în continuare.** Liberalizarea regimului de vize ar putea modifica dinamica actuală a activităților infracționale. Cu toate acestea, este dificil să se prevadă în această etapă măsura în care liberalizarea regimului de vize va avea un impact asupra fiecărei activități infracționale.

i) Traficul de persoane

În ceea ce privește traficul de persoane, liberalizarea regimului de vize ar putea avea un impact asupra GCO active în acest domeniu, precum și asupra victimelor și rutelor. GCO din Republica Moldova sunt active în recrutarea victimelor și transportul acestora în UE; un regim fără vize ar putea oferi GCO din UE care au o poziție fermă pe piețele infracționale din UE posibilitatea de a conturna GCO din Republica Moldova și de a-și recruta direct victimele.

În același timp, potențialele victime ale traficantilor de persoane, nemaivând nevoie de ajutor ilegal pentru a trece frontiera, ar putea încerca să intre pe teritoriul UE pe cont propriu, **reducând astfel una dintre principalele activități infracționale ale GCO.** Unul dintre „serviciile” oferite de traficantii este transportarea victimelor în UE, unde acestea sunt adesea vândute și exploatate de alte GCO. Un regim fără vize anulează de fapt nevoia de asemenea „servicii”, întrucât victimele nu ar mai avea nevoie de ajutorul GCO. Pentru a evita o scădere a numărului de victime și o diminuare a profiturilor, GCO ar putea fi tentate să definească noi strategii și să se angajeze în noi activități infracționale.

ii) Facilitarea imigrației ilegale

Dacă ar beneficia de un regim fără vize, Republica Moldova ar putea deveni mai atractivă pentru diferite GCO care transportă migranți în situație neregulamentară, dar nu există nicio indicație clară în acest sens (a se vedea, de asemenea, secțiunea 3 de mai sus).

Ucraina către Republica Moldova. Din cantitatea totală de arme detectate, cea mai mare parte o constituie armele cu șoc electric, armele pneumatice, armele albe și armele de vânătoare. Au fost detectate, de asemenea, arme de foc (șapte bucăți) și arme cu gaz (două bucăți). Principala categorie de persoane care au încercat să transporte ilegal arme sunt cetățeni din Republica Moldova (53 %) și din Ucraina (28 %). La frontiera comună nu au fost detectate materiale radioactive. În perioada 2010-2011, în Republica Moldova au existat două cazuri de confiscare a unor substanțe radioactive. Acestea proveneau din Rusia și urmau ruta prin Ucraina pentru a fi revândute mai departe.

iii) Traficul de droguri

Nu pare probabil că Republica Moldova va deveni un punct nodal pentru traficul de droguri. Aceasta poate fi atinsă tangențial de ruta nordică³⁷ și este posibil ca unele din GCO moldovene să stocheze temporar droguri în Republica Moldova.

În ceea ce privește frontiera dintre Republica Moldova și Ucraina, este probabil că se va menține nivelul actual de risc legat de transportul ilegal de narcotice, în special de droguri sintetice, prin punctele terestre de trecere a frontierei.

iv) Infrațiuni organizate contra patrimoniului

Infrațiunile contra patrimoniului, în multe dintre diferitele sale tipologii, ar putea fi unul dintre domeniile cele mai afectate. GCO din Republica Moldova implicate în infrațiuni contra patrimoniului ar putea exploata liberalizarea regimului de vize și ar putea coopera cu GCO deja stabilite în UE.

v) Contrabandă de produse cu accize ridicate

S-ar putea înregistra un posibil impact important asupra contrabandei cu țigări, care ar putea fi considerată drept o activitate infracțională ușor de gestionat, cu risc redus și un profit ridicat.

vi) Traficul de arme

Informațiile actuale disponibile nu oferă indicații cu privire la un posibil impact al unui regim fără viză asupra traficului de arme. Deși nivelul actual de risc al traficului de arme nu este ridicat, potrivit indicatorilor referitori la confiscări și altor informații disponibile în prezent, ar trebui să se acorde atenție posibilităților potențiale de introducere ilegală a armelor în legătură cu stocarea armelor și munițiilor în regiunea Transnistria.

³⁷ <https://www.europol.europa.eu/content/press/europol-organised-crime-threat-assessment-2011-429>.

Pe baza evaluării de mai sus, ar trebui avute în vedere următoarele măsuri:

de către Republica Moldova, în conformitate cu PALRV:

- să consolideze cooperarea cu țările învecinate. Să consolideze cooperarea bilaterală și internațională și schimbul de informații privind datele statistice și analitice, precum și privind informațiile/datele tactice/operationale, prin măsuri precum inițierea de/participarea la operațiuni comune transfrontaliere, echipe comune de anchetă, echipe comune ale serviciilor de informații, facilitând schimbul de ofițeri de legătură în cadrul unor astfel de operațiuni, oferind formare pentru efectuarea de controale vamale comune și controale comune la frontieră;
- să asigure o mai bună formare și consolidare a capacităților în ceea ce privește cooperarea vamală internațională, cooperarea internațională în materie de aplicare a legii și schimbul de informații;
- să intensifice în continuare cooperarea cu EUBAM;
- să coordoneze activitățile de control la frontiera comună; să facă schimb de informații și să consolideze evaluarea comună a situației la nivel operațional;
- să intensifice colectarea de date privind infractorii și GCO la nivel național, între altele, prin crearea și/sau îmbunătățirea bazelor de date naționale;
- să depună în continuare eforturi pentru a îmbunătăți indicatorii de date și colectarea datelor din toate domeniile criminalității;
- să consolideze sistemul judiciar, inclusiv cooperarea judiciară în materie penală, în special asistența judiciară reciprocă;
- să pună în aplicare, în mod prioritar, acțiuni anticorupție în toate domeniile, precum și în ceea ce privește aspectele mai ample ale statului de drept. Autoritățile naționale ar trebui să aibă capacitatea de a combate corupția la toate nivelurile - central, regional, local și sectorial, acordând o atenție deosebită autorităților de aplicare a legii și autorităților vamale;
- să asigure o protecție eficace a martorilor în cazurile de trafic de persoane și să îmbunătățească în continuare protecția, asistența și sprijinul pentru victimele traficului de persoane;

de către UE și de către statele membre:

- să sporească numărul și amploarea operațiunilor desfășurate prin cooperare între agenții și la nivel internațional, potrivit unor obiective stabilite la nivel de conducere. În această privință, Europol ar putea avea rolul de platformă pentru coordonarea operațiunilor multilaterale de aplicare a legii. Informațiile colectate în timpul unor astfel de operațiuni trebuie utilizate ulterior în evaluarea punctuală a amenințărilor și riscurilor;
- să intensifice controalele la frontieră în conformitate cu Codul frontierei Schengen și comunicarea privind frontierele inteligente³⁸, pentru a institui un sistem eficace pentru a detecta și soluționa cazurile de ședere peste durata permisă, precum și

³⁸ Comunicarea Comisiei Europene „Frontierele inteligente - opțiuni și calea de urmat”, COM(2011) 680 final.

pentru a detecta posibile activități care au legătură cu criminalitatea organizată;

- în conformitate cu „Strategia UE pentru perioada 2012-2016 în vederea eradicării traficului de persoane”³⁹, ar trebui adoptate măsuri specifice, în special privind minorii. Este important de remarcat în acest context că FRONTEX va publica în curând un ghid de formare pentru polițiștii de frontieră privind combaterea traficului, iar Comisia va publica în 2012 orientări pentru serviciile consulare și polițiștii de frontieră în scopul identificării victimelor;

de către UE, de către statele membre și de către Republica Moldova:

- ar trebui consolidată cooperarea între autoritățile din Republica Moldova și din statele membre, inclusiv schimbul de informații cu Europol;
- ar trebui consolidată cooperarea între autoritățile din Republica Moldova și omoloagele acestora din statele membre ale UE în materie de protecție și asistență, inclusiv identificarea și îndrumarea victimelor traficului de persoane și returnarea acestora în condiții de siguranță;
- trebuie convenite cu autoritățile din Republica Moldova proceduri privind confiscarea activelor pentru a recupera bunurile furate sau profitul obținut de pe urma acestora și pentru a reduce puterea financiară a GCO, facilitând astfel dezmembrarea acestora;
- ar trebui efectuate în mod regulat evaluări ale amenințării și schimburi de informații privind infracțiunile grave, sub egida Europol și, după caz, cu ajutorul canalelor Interpol. Ar trebui colectate date comparative privind criminalitatea, potrivit unor indicatori stabiliți în comun;
- ar trebui consolidat schimbul de bune practici, precum și formarea serviciilor de aplicare a legii;
- să se consolideze cooperarea cu autoritățile din Republica Moldova în vederea combaterii comerțului ilegal cu produse cu accize ridicate.

5 – ASPECTE ORIZONTALE

Pe baza cifrelor furnizate de Biroul Național de Statistică din Republica Moldova și de autoritățile *de facto* din Transnistria, populația totală a Republicii Moldova număra în 2011 aproximativ 4 075 000 de locuitori.

5.1. Minorități

5.1.1. Situația actuală

Protejarea minorităților împotriva discriminării este garantată prin dispoziții specifice în Constituție, precum și în legislația penală, civilă și administrativă. Drepturile minorităților au fost consolidate și mai mult ca urmare a adoptării legii împotriva discriminării la 25 mai⁴⁰.

Potrivit informațiilor furnizate de autoritățile moldovene, în Republica Moldova trăiesc următoarele minorități etnice: 311 902 ucraineni, 236 087 de ruși, 131 811 găgăuzi, 68 928 de bulgari și 14 202 romi⁴¹.

³⁹ A se vedea COM(2012) 286 final.

⁴⁰ „Legea cu privire la asigurarea egalității” a fost adoptată în luna mai 2012. A se vedea COM(2012) 348 final.

În temeiul Constituției Republicii Moldova, Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia se bucură de recunoaștere și de promovarea drepturilor sale politice, sociale și culturale, inclusiv dreptul ca populația sa să utilizeze limba găgăuză în domeniul administrației.

În plus, Republica Moldova are o legislație liberală în ceea ce privește limbile, care le permite rusofonilor (printre care se numără, pe lângă minoritatea rusă, o parte semnificativă a majorității etnice din Republica Moldova și a minorității etnice ucrainene) dreptul de a accesa informațiile oficiale în limba rusă și posibilitatea de a urma studii în limba rusă.

În acest context general, problemele privind minoritățile se limitează în principal la cele legate de comunitatea romă. Guvernul moldovean s-a angajat să abordeze aceste probleme în mod activ, prin instituirea unor mediatori pentru comunitatea romă, cu ajutorul UNICEF și al Consiliului Europei, precum și prin punerea în aplicare a planului de acțiuni privind susținerea populației de etnie romă pentru anii 2011-2015, căruia i s-a alocat un buget specific în cadrul bugetar pe termen mediu al țării.

5.1.2. Principale impacturi posibile

Opinia generală, inclusiv a organizațiilor locale specializate ale societății civile, este că guvernul moldovean depune eforturi serioase pentru a îmbunătăți rapid performanța Republicii Moldova cu privire la tratamentul minorităților sale etnice, în special minoritatea romă. Adoptarea, la 25 mai 2012, a Legii cu privire la asigurarea egalității oferă garanții suplimentare în această privință. În luna iunie 2012 a fost adoptată, la nivel de lucru, o foaie de parcurs (pentru a fi inclusă în planul de acțiuni în domeniul drepturilor omului, căruia în prezent i se aduc modificări) pentru a ghida aplicarea legii menționate mai sus, iar la 5 iulie 2012 a fost instituit, prin decret guvernamental, un Consiliu pentru egalitate, care va fi punctul de referință pentru victimele discriminării. Prin urmare, nu ar trebui preconizat că aspectele legate de minorități vor avea un impact considerabil asupra migrației și situației în materie de securitate în contextul liberalizării regimului de vize. În plus, astfel cum s-a precizat anterior (a se vedea secțiunea 4 de mai sus), alcătuirea GCO și cooperarea dintre aceste grupuri se bazează mai degrabă pe limbă, decât pe originea etnică, inclusiv în Republica Moldova.

Pe baza evaluării de mai sus, ar trebui avute în vedere următoarele măsuri:

de către Republica Moldova, în conformitate cu PALRV:

- să continue punerea în aplicare a planului de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011-2014 și să încerce în continuare să implice comunitatea internațională în abordarea problemelor minorităților;
- să asigure punerea eficace în aplicare a legislației privind combaterea discriminării, în conformitate cu standardele europene și internaționale, în special prin publicarea unor orientări cuprinzătoare și prin instituirea unui Consiliu pentru egalitate funcțional;
- să își mențină eforturile financiare pentru punerea în aplicare eficace și consecventă a planului de acțiuni privind susținerea populației de etnie romă pentru anii 2011-2015.

⁴¹ Potrivit recensământului populației din 2004, există 12 271 de romi (sau 14 202 – datele diferă în funcție de sursele disponibile). Cu toate acestea, autoritățile din Republica Moldova recunosc că este dificil să se estimeze numărul exact, din cauza faptului că apartenența la etnia romă adeseori nu este declarată în mod oficial. Liderii comunității rome menționează cifre mai mari.

5.2. Regiunea Transnistria

5.2.1. Situația actuală

Autoritățile constituționale din Republica Moldova nu au niciun control *de facto* asupra regiunii separatiste Transnistria (denumită în continuare „Transnistria”), nici asupra segmentului central al frontierei dintre Ucraina și Moldova. Autoritățile *de facto* din Tiraspol consideră că râul Nistru este o frontieră care trebuie controlată de polițiști de frontieră și de agenți vamali aflați sub autoritatea lor, care sunt plasați în posturi în așa-zisa zonă (tampon) de securitate. Autoritățile de la Chișinău, precum și comunitatea internațională, care nu a recunoscut independența „Transnistriei”, consideră că râul Nistru este o frontieră administrativă internă, controlată de poliție. Din motive fiscale, agenții vamali moldoveni operează și de-a lungul liniei de demarcație administrative interne⁴².

Situația actuală pune obstacole suplimentare în calea unei efectuări eficiente și eficiente a controalelor. Autoritățile din Republica Moldova se confruntă cu o serie de probleme în ceea ce privește verificarea resortisanților străini care intră în/ies din Republica Moldova prin „Transnistria”. În special, personalul de poliție din posturile vamale interne de control nu are la dispoziție evidențe privind străinii și se confruntă cu dificultăți în efectuarea verificării pașapoartelor cetățenilor străini și în a decide dacă aceștia sunt eligibili pentru intrarea în Republica Moldova (respectarea regimului vizelor). Pe baza unui acord de cooperare semnat în luna iulie 2010 de către reprezentanți ai poliției de pe malul drept și malul stâng ale râului Nistru, Chișinău și Tiraspol fac schimb de informații privind persoanele căutate și cazierile judiciare ale locuitorilor care au reședință pe ambele maluri.

Reforma Ministerului Internelor, înființarea Poliției de frontieră, precum și intrarea în vigoare a Legii cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova la 1 iulie 2012⁴³ vor avea, foarte probabil, un impact pozitiv asupra situației actuale. Autoritățile moldovene au elaborat un plan pentru a controla fluxurile de migrație prin regiunea Transnistria. În plus, controalele vamale de-a lungul segmentului transnistrean al frontierei moldo-ucrainene sunt efectuate de Ucraina în numele Republicii Moldova și în legătură cu aceasta, în temeiul acordului din 2005 privind regimul vamal comun între cele două țări (pus în aplicare cu ajutorul EUBAM).

Începând din luna ianuarie 2012, cooperarea în domeniul vamal a început să fie extinsă și în cazul altor controale la frontieră. La Rosoșani-Briceni, în nordul Republicii Moldova, a fost înființat un „punct comun de control la frontieră” pilot. Acest experiment este aplicat progresiv și în cazul altor puncte de trecere a frontierei la frontiera comună, cu scopul de a permite efectuarea de controale comune la frontieră pe segmentul transnistrean de către echipe mixte de polițiști de frontieră și de agenți vamali moldoveni și ucraineni.

⁴² În prezent, există 20 de puncte de control pe malul drept al Nistrului, de-a lungul liniei de demarcație cu lungimea de 411 km. Scopul principal al acestor puncte de control este de a efectua controale polițienești și vamale asupra circulației pasagerilor și a mărfurilor. Controalele sunt efectuate de serviciile vamale și de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova. De-a lungul liniei de demarcație administrativă cu Transnistria există 16 puncte internaționale de control la frontieră și 11 secții de poliție, care sunt conectate online la baza de date a Interpol privind documentele de călătorie pierdute și furate. Există, de asemenea, 14 posturi vamale interne de control, dintre care două sunt rezervate transportului feroviar și nu sunt conectate la baza de date a Interpol privind documentele de călătorie pierdute și furate. Există planuri în curs de a dispune puncte moldo-ucrainene comune de control la frontieră de-a lungul segmentului central al frontierei (pe teritoriul Ucrainei). Un prim punct de control la frontieră exploatat în comun a fost inaugurat în ianuarie 2012 la Rosoșani-Briceni, în temeiul unui protocol între serviciile partenere din cele două țări.

⁴³ A se vedea COM(2012) 348 final.

În plus, EUBAM asistă autoritățile din Republica Moldova în vederea utilizării mai frecvente a unităților mobile, cu acordarea unei atenții mai mari analizei riscurilor și activităților întreprinse pe bază de informații. Autoritățile moldovene au declarat că sunt pregătite să pună în aplicare recomandările EUBAM și, începând cu 1 iulie 2012, au creat un serviciu de poliție de frontieră, cu scopul de a efectua controale la frontieră la linia de demarcație administrativă internă de-a lungul Nistrului.

În ceea ce privește **securitatea documentelor**, potrivit celor mai recente informații furnizate de către autoritățile moldovene, pentru 229 489 de cetățeni ai Republicii Moldova care au reședința în regiunea Transnistria au fost eliberate pașapoarte moldovenești, dintre care 175 764 de pașapoarte sunt încă valabile (adică nu au expirat). În primele trei luni ale anului 2012, autoritățile din Chișinău au eliberat 2 722 de pașapoarte biometrice pentru cetățeni moldoveni care au reședința în regiunea Transnistria. Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, în cooperare cu Ministerul Justiției și Ministerul Internelor, a elaborat un cadru juridic cuprinzător pentru procedurile de identificare, în primul rând documentarea persoanelor din regiunea Transnistria, pe baza informațiilor suplimentare privind membrii familiei și rudele (documente privind originea părinților, certificate de căsătorie și altele)⁴⁴.

În plus, de la alegerea „președintelui” Șevciuk în „Transnistria” în luna decembrie 2011, a fost reactivat grupul de lucru bilateral privind starea civilă, menit să consolideze încrederea, cu scopul de a facilita schimbul de informații în viitor. În prezent, autoritatea națională de evidență a populației aplică măsuri speciale pentru a confirma cetățenia și a oferi acces gratuit la cărțile naționale de identitate pentru locuitorii din regiunea Transnistria, în conformitate cu Legea modificată a cetățeniei din 2 iunie 2000 și cu Hotărârea Guvernului din 9 septembrie 2005 cu privire la măsurile de asigurare a confirmării cetățeniei și documentării populației din localitățile din Transnistria⁴⁵. În plus, cooperarea între Chișinău și Tiraspol în materie penală a fost și rămâne activă.

5.2.2. Principale impacturi posibile

Guvernul moldovean a continuat să se preocupe în mod activ de situația din regiunea Transnistria. Cooperarea în chestiuni legate de liberalizarea regimului de vize – inclusiv aspectele privind drepturile omului – este considerată de Chișinău și Tiraspol drept o prioritate pentru măsurile și activitățile de consolidare a încrederii, fapt care s-a reflectat în mod corespunzător în programul de lucru al formatului de negociere „5+2” cu privire la soluționarea conflictului transnistrean.

În așteptarea rezultatelor concrete ale acestei cooperări sporite, măsurile intermediare instituite de Chișinău, uneori cu cooperarea Ucrainei, vor continua să ofere un cadru clar definit pentru asigurarea securității documentelor și a frontierei.

⁴⁴ A se vedea COM(2012) 348 final.

⁴⁵ A se vedea COM(2012) 348 final.

Pe baza evaluării de mai sus, ar trebui avute în vedere următoarele măsuri:

de către Republica Moldova:

- să consolideze cooperarea cu țările învecinate, în special cu Ucraina;
- să sprijine în continuare cooperarea cu EUBAM și să pună în aplicare recomandările EUBAM privind îmbunătățirea și intensificarea utilizării unităților mobile⁴⁶;
- să continue buna cooperare cu autoritățile *de facto* din Tiraspol, în scopul schimbului de informații privind eliberarea documentelor, precum și privind aspectele legate de aplicarea legii;
- să își intensifice eforturile pentru a depăși potențialele provocări în materie de securitate și migrație și să găsească soluții posibile pentru îmbunătățirea controlului, fără a aduce atingere procesului de negociere în formatul „5+2” .

⁴⁶ Cartea albă EUBAM din 6 august 2010, care cuprinde o serie de propuneri bazate pe analiza riscului, activități întreprinse de unități mobile (controale interne) pe bază de informații și un mecanism de cooperare între structurile competente de aplicare a legii din Chișinău și Tiraspol.